

* کیشو و گیروگرفته کانی به ریوه بردنی قوتا بخانه :

• به پی ی به ریوه بردنی هر دامه زراوه یه کی کارگیری به پی ی دهوئله ت و سیستم

وه نه و کومه نگایه ی که به ریوه بردنه کی تیدا نه نجام ددریت به ریوه بردن

تووشی چند کیشو و زه همه تیه ک ده بیته وه که بریتین له مانه ی خواره وه :

• ۱. نزمی ئاستی به ریوه به ره کان له رووی زانستی و کارگیریه وه.

• ۲. نزمی ئاستی به ریوه به ره کان له رووی کارگیری دهروونی یه وه.

• ۳. نزمی ئاستی به ریوه به ره کان له رووی په یوه ندی یه کومه لایه تی و د بلوماسی یه کانه وه.

• ۴. نزمی ئاستی به ریوه به ره کان له رووی زانیاری یه ته کنه لوزی یه کان و پیوه ره جیهانیه کان.

• ۵. نه بوونی بینایه ی قوتا بخانه و مهرجه قوتا بخانه یی یه کان له بینایه ی قوتا بخانه کاند.

* كيشه و گيروگرفته كانى به ريوه بردنى قوتا بخانه :-

- ۶. نه بوونى ماموستاي ميلاك و كهل و پهل و هوكارى فيركردن و كه ره سهى تاقىگه كان له ناو قوتا بخانه دا.
- ۷. هه بوونى **زياتر له دهواميك** له زوربهى قوتا بخانه كان و كه مى كاديرى زانستى كه بگونجيت له گهل سيسته مى ئيستاي خويندن.
- ۸. هه ئنه بژاردنى به ريوه به ره كان له سه ر بنه ماي ليها تووى شاره زايى و دئسووزى بو پرؤسهى خويندن.
- ۹. گورانكارى خيرا له سيسته مى خويندن.
- ۱۰. **نه بوونى په يوه نديه كى باش** له نيوان خويان ماموستاكان وه ماموستايان و كهس و كارى قوتا بيان له لايه كى تر.
- ۱۱. هه بوونى نه و ماموستاو قوتا بيانى كه ياخى ده بن له ياساو ريساكانى قوتا بخانه و پيوه پابه ند نابن.

* بەرپرسیاریەتەکانی یاریدەدەری بەرئۆهەەر:

- ۱. بە دەستە راستی بەرئۆهەەر دادەنریت، و دەتوانیت هەموو بەرپرسیاریەتی و ئەرکەکانی بەرئۆهەەر بە وەکالەت وەرگریت لەکاتی ئامادەنەبوونی بەرئۆهەردا.
- ۲. لەکاتی هەبوونی هەر لیژنەیەک یاریدەدەر دەبیتە ئەندامی ئەو لیژنەیە بۆ نمونە لیژنەی تاقیکردنەوهکان .
- ۳. هەندێ کات یاریدەدەر کۆبوونەوه لەناو قوتابخانە بەرئۆهەبات.
- ۴. زۆرکات یاریدەدەر دەبیتە پردیکی گەیانندی باش لەنیوان مامۆستایان و قوتابیان و بەرئۆهەری قوتابخانەکە.
- ۵. زۆرکات بە پیی پەڕیەکان یاریدەدەر دەتوانیت سەرپەرشتیاری ناوخیی ئە نجام بدات لەناو قوتابخانەکەدا.

* بەرپرسيارىيەتەكانى يارىدەدەرى بەرئۆبەر:

۶. يارىدەدەرى بەرئۆبەر دەبیتە ئەندام لە ئەنجومەنى دایکان و باوکان.

۷. بۆى ھەيە بەشداربیت لە ھەندىك كۆرو كۆبوونەو و سەینار كە لە دەرەوھى قوتا بخانەكە ئە نجام دەدریت و بانگھیشت دەكریت.

۸. لەزۆربەى كاتدا وەكو سەرپەرشتیارو یاوهرى قوتابیان دەبیت لە چالاكى و گەشتەكانى قوتا بخانەدا بەمەبەستى سەردانى كردنیان بۆ شوینەكانى دەرەوھى قوتا بخانە.

* گرینگترین تۆمارهكانى قوتا بخانه :-

- تۆمارهكانى قوتا بخانه هه موو خائە تاييه تيه كانى پيوست به تۆمارهكانى كه مافى هه موو ئەو كه سانه ده پاريزيت كه سهر به قوتا بخانه ن له ريگه ي ئەو تۆمارانه شه وه به ريوه به رايه تي قوتا بخانه زانياريه په روه رده ييه كان كۆده كاته وه ده يان پاريزيت و هيج قوتا بخانه يه ك ناتوانيت ده ستبه ردارى ئەو تۆمارانه بيت و به ريوه به رى نوڤخو ازيش پيوسته زانيارى ته واو و ريك و پيكي له سهر تۆمارهكانى قوتا بخانه هه بيت تا وه كو ئه ركه كانى به ئاسانى به ريوه بچيت و پيوسته تۆمارهكانى ريك و پيك بن، هه ربا به تيك تۆمارى خوى هه بيت و پاك و خاوين پاريزگارى لي بكرت .

نەمانەى خوارەوۋە نەمۇنەى چەند تۆمارىكن لە قوتا بخانە :

۱. تۆمارى گشتى (سجل القيد العام)

- گرینگترىن تۆمارى قوتا بخانەىە، پىويستە بەبى ھەئە و كەم و كورتى و ھەرخوئىندكارىك پەرەىەكى تايىبەتى بۆتەرخان بكرىت سەرجم زانىارىە پىويستىەكانى تىدا تۆمار بكرىت

۲. رابەرى تۆمارى گشتى

- تىنووسىكى تايىبەتە و ئامازە بەو لا پەرەىە دەكا ، كەناو سال و زانىارى خوئىندكارى تىداىە.

۳-تۆماری نمرەى خويندكاران :

- تىدا پەرەى تايىەت بەھەر خويندكارىك بۇ سەرجه م بابەتەكانى سالىكى خويندن (پۆل) تەرخان دەكرىت ، نايىت لەو تۆمارەدا كوژانەوہو كراندنى تىدا بىت.

۴-تۆماری كۆبوونەوہى مامۇستايان :

- ھەفتانە يان بە پىي پىويست بۇ ھەر كىشەو كۆبوونەوہىەكى كۆبوونەوہىەكى ئاسايى و نائاسايى ، ستافى بەرپوہبەرىتى قوتا بخانەو مامۇستايان ، رۇژى كۆبوونەوہو ناو واژووى خويان تۆماردەكەن ، بە پىي زۆرىنەى دەنگ برپار لەسەر كىشەكان و دەرکردنى برپارى تايىەت لە ستورى دەسەلاتيان بۆبەرىوہبردنى قوتا بخانەكەيان رادەگەيەنن.

۵- تۆماری مامۇستايان و فەرمانبەران :

- ھەرکارمەندىكى قوتابخانە ، پيويستە لە پەرەيەكدا زانيارى تەواوى بە ويىنەوہ ، لەم تۆمارەدا تۆماركرايىت.

۶- تۆماری بە دواداچوونى ئاستى زانستى :

- تيدا ريژەى سەدى دەرچوونى خويندكاران لەھەربابەتيكدا تۆمار دەكرىت ، بەريوہبەرى قوتابخانە بە دواداچوون بۇ ئاستى خويندكارەكان لەھەربابەتيكدا دەكات و لەگەل مامۇستاكەيدا گفتوگو دەكات.

۷- تۆماری نەھاتنى خويندكاران :

• رۇژانەو مانگانە نەھاتنى خويندكارانى تىدا تۆماردەكرىت ، ئەلايەن يارىدەدەرى بەريۆەبەر بۇ كاروبارى خويندكاران ، بەدواداچوونى بۇدەكرىت.

۸- تۆماری وانەبيژى :

• ئەو وانانەى زيادن ئە بەشە وانەى ھەرمامۆستايەك ، تىدا تۆماردەكرىت و پاداشتەكەى دەگەرپىتەوہ بۇمامۆستاكە.

۹- تۆماری سەردانی مامۇستايان ئە پۇل:

• بەرپۈەبەر بە پىي خىشەيەكى تايىەت سەردانى مامۇستايانى دەكات و ەئسەنگاندن و ئەگەر پىويستى کرد رىنماييان دەكات.

۱۰- تۆماری خەرج و حانوت:

• بە پىي لىژنە و بەرنامەيەكى تايىەت داھاتى سالانەى تىدا تۆمار دەكرىت.

۱۱- تۆماری كەل و پەلى خويندنگە :

- بە تۆماری ژنیريارى (۱۳) دەناسریت گشت كەل و پەلى هاتووی خويندنگە كەلى تیدا تۆمار دەكریت له گەل گەرانه و هو به خشینی كەل و پەله دەرچوو هەكان.

۱۲- تۆماری لیژنەى رابەندى (ديسپلین-انچباگى) :

- تۆماریكى تاييه ته و گشت سەرپیچی و ریکاره كانی تاييه ت به كاری ديسپلین كردنى قوتا بخانهى تیدا تۆمار ده كريت.

۱۳- تۆماری پرونامەى رۆيشتوو هاتوو:

• ھەر پرونامەيەك بديریت بە دەرچووی قوتابخانەكە ئە لیستی رۆيشتوو دەنوسریت ، ھەر پرونامەيەكى هاتوو و گواستنەو و ئە لیست و شوینە هاتوو تۆمار دەکریت بە زانیاری تەواو.

۱۴ تۆماری نوسراوی رۆيشتوو هاتوو:

• ھەر نوسراویك بیته قوتابخانە بە هاتوو تۆماردەکریت ، بە پیچەوانەشەو ھەرنوسراویك بکریت بۆ دەرەوہی قوتابخانە بە رۆيشتوو تۆکار دەکریت.

۱۵- تۆماری سەردانی سەرپەرشتیاران:

• تۆماریکی تاییه‌تەو ئە کاتی سەردانیکردنی سەرپەرشتیاراندا دەخریته بەردەستی سەرپەرشتیارو زانیاری و رینمایی خۆی تۆماردەکات.

لیژنه و یانه و چالاکیه کان

۱. لیژنه‌ی وهرزش و دیده‌وانی:

• نه و لیژنه‌یه هه‌موو جوړه چالاکیه‌کانی وهرزش و دیده‌وانی نه نجام دهدات چالاکي دیده‌وانی خپوه‌تگای دیده‌وانی له ناوه‌وی وولات و له دهره‌وی وولات نه نجام دهدات. نه نجام دانی جوړه‌ها چالاکي که ده‌بیته هوی چاندنی گیانی نارام گرتن و راستگویی و له خوبووردن و نازایه‌تی و خوشه‌ویستی و گیانی ته‌بابی و یارمه‌تی دان له قوت‌ابیان دا.

لیژنه و یانه و چالاکیه کان

۲- لیژنه‌ی زمانه‌وانی:

• ئەم لیژنانه زمانه کوردی و عەرەبی و ئینگلیزی دەگریته‌وه و بەسەرپەرشتی مامۆستایانی وانه دەبیت چەند چالاکیهك ئە نجام دەدەن وەك دەرکردنی بلاوکراوه‌و سازدانی ئاهەنگی ووتار خویندنه‌وه‌و نواندن و گەلیك چالاکى تر .هەرۆه‌ها مامۆستایان سەرپەرشتی کتیبخانه‌ی قوتا بخانه ده‌کەن و هانی قوتابیان دەدەن بۆ خویندنه‌وه.

لیژنه و یانه و چالاکیه کان

۳- لیژنه‌ی زانسته کومه لایه تیه کان :

• نه و لیژنه‌یه بلاوکراوه‌کانی تاییه ت به زانسته کومه لایه تیه کان و وینه‌ی نه خشه‌کانی و هویه‌کانی فی‌کردن بلاو ده‌کاته‌وه . گه‌شت و گوزار بو پاش ماوه دیرینه‌کان و مؤزه‌خانه‌کان و ده‌زگا گشتیه‌کان ساز ده‌کات بو شاره‌زابوون و پته‌وکردنی زانیاریه‌کانی قوتابیان دهرباره‌ی زانسته کومه لایه تیه کان و نه و لیژنه‌یه به‌سه‌رپه‌رستی ماموستای وان‌هی کومه لایه تی ده‌بیته .